

KARTA KURSU

Nazwa	Dezinformacja i wojna informacyjna
Nazwa w j. ang.	Disinformation and information warfare

Koordynator	Prof. dr hab. Olga Wasiuta	Zespół dydaktyczny
		prof. dr hab. Olga Wasiuta dr Emilia Musiał
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studentów z istotą, mechanizmami i konsekwencjami dezinformacji oraz wojny informacyjnej w kontekście bezpieczeństwa narodowego. Studenci zdobywają wiedzę dotyczącą psychologicznych, społecznych i technologicznych uwarunkowań manipulacji informacją, uczą się identyfikować techniki dezinformacyjne oraz poznają metody przeciwdziałania zagrożeniom informacyjnym na poziomie państwa i społeczeństwa.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza z zakresu bezpieczeństwa narodowego, komunikacji społecznej oraz funkcjonowania systemu medialnego.
Umiejętności	Umiejętność analizy informacji i krytycznego myślenia.
Kursy	Wprowadzenie do bezpieczeństwa narodowego.

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	<p>W01: Zna i rozumie pojęcia dezinformacji, propagandy i wojny informacyjnej.</p> <p>W02: Rozumie psychologiczne i społeczne mechanizmy manipulacji informacją.</p> <p>W03: Zna narzędzia i kanały rozpowszechniania dezinformacji.</p> <p>W04: Zna strategie przeciwdziałania dezinformacji stosowane przez państwa i organizacje międzynarodowe.</p>	<p>K1_W02</p> <p>K1_W03</p> <p>K1_W05</p> <p>K1_W06</p>

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01: Rozpoznaje techniki manipulacji i dezinformacji w przekazach medialnych. U02: Stosuje podstawowe metody fact-checkingu i OSINT do weryfikacji informacji. U03: Analizuje kryzysy informacyjne i proponuje adekwatne działania zaradcze. U04: Pracuje zespołowo nad rozwiązaniem problemów związanych z bezpieczeństwem informacyjnym.	K1_U02 K1_U03 K1_U04

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01: Jest świadomy znaczenia rzetelnej informacji dla bezpieczeństwa państwa. K02: Wykazuje odpowiedzialność społeczną w zakresie przeciwdziałania dezinformacji. K03: Potrafi krytycznie oceniać źródła informacji i ich wpływ na społeczeństwo.	K1_K01 K1_K02 K1_K04

		Organizacja					
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach					
		A	K	L	S	P	E
Liczba godzin	30	15					

Opis metod prowadzenia zajęć

- wykład informacyjny z elementami dyskusji
- analiza studiów przypadków
- praca w grupach
- symulacje i gry decyzyjne
- warsztaty fact-checkingowe i OSINT
- debata oksfordzka
- prezentacje studentów

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01							+	+	+	+		+	
W02							+	+	+	+		+	
W03							+	+	+	+		+	
W04							+	+	+	+		+	
U01							+	+	+	+		+	
U02							+	+	+	+		+	
U03							+	+	+	+		+	
U04							+	+	+	+		+	
K01							+	+				+	
K02							+	+				+	
K03							+	+				+	

Kryteria oceny	<ul style="list-style-type: none"> • Egzamin pisemny: 50% • Projekt grupowy (symulacja lub analiza kampanii dezinformacyjnej): 25% • Aktywność na zajęciach i udział w dyskusjach: 15% • Krótka praca pisemna lub prezentacja: 10%
----------------	--

Uwagi	Liczba nieobecności przekraczająca ustalony przez prowadzącego próg może skutkować brakiem zaliczenia zajęć lub niedopuszczeniem do egzaminu. Prowadzący przedmiotu reguluje tę kwestię we własnym zakresie.
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

<p>Wykłady (30 h)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Istota i definicje dezinformacji oraz wojny informacyjnej. 2. Historia propagandy i operacji informacyjnych. 3. Psychologiczne mechanizmy manipulacji. 4. Społeczne i kulturowe uwarunkowania dezinformacji. 5. Media społecznościowe i technologie cyfrowe w wojnie informacyjnej. 6. Boty, trolle, deepfake i sztuczna inteligencja. 7. Analiza kampanii dezinformacyjnych (np. konflikt Rosja–Ukraina). 8. Bezpieczeństwo informacyjne państwa. 9. Rola NATO, UE i instytucji państwowych. 10. Strategie przeciwdziałania dezinformacji. 11. Aspekty prawne i etyczne. 12. Edukacja medialna i odporność społeczeństwa. <p>Ćwiczenia (15 h)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do dezinformacji – analiza studiów przypadków. 2. Mechanizmy psychologiczne manipulacji (rozpoznawanie chwytów manipulacyjnych w przykładowych nagłówkach i postach). 3. Mechanizmy społeczne – bańki informacyjne i spirala milczenia. 4. Narzędzia i kanały rozpowszechniania dezinformacji – OSINT i analiza botów. 5. Przeciwdziałanie dezinformacji – narzędzia i metody fact-checkingu i krytycznej analizy źródeł. 6. Reakcja instytucjonalna (rola NATO, UE i państw w ochronie przed dezinformacją) – symulacja sztabu kryzysowego. 7. Gra strategiczna i debata oksfordzka (integracja wiedzy, zastosowanie umiejętności w praktyce).
--

Wykaz literatury podstawowej

1. Żebrowski A., Szkurłat I., *Wojna informacyjna w globalnej przestrzeni bezpieczeństwa międzynarodowego w XXI wieku (wybrane aspekty)*, „Polityka i Społeczeństwo” 2023, nr 2(21)/2023, s. 310-234.
2. Kaźmierczak, D., *Walka informacyjna we współczesnych konfliktach i jej społeczne konsekwencje*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate” 2017, nr 7, s. 111-129.
3. Rajczyk R., *Nowoczesne wojny informacyjne*, Difin, Warszawa 2016.
4. Aleksandrowicz T.R., *Podstawy walki informacyjnej*, Editions Spotkania, Warszawa 2016.
5. Kaczmarek K., *Konsekwencje dezinformacji: przegląd wybranych narzędzi i technik manipulacji*, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2024, nr 45, s. 11-27.
6. Wachowicz M., *Ujęcie teoretyczne pojęcia dezinformacji*, „Wiedza Obronna” 2019, nr 1-2, s. 226-253.
7. Kula H.M., *Propaganda współczesna. Istota – właściwości*, Toruń 2005.
8. Liedel K., Piasecka P., Aleksandrowicz T.R., *Analiza informacji. Teoria i praktyka*, Difin, Warszawa 2012.
9. Wrzosek M., *Dezinformacja – skuteczny element walki informacyjnej*, „Zeszyty Naukowe AON” 2012, nr 2(87).
10. Banasik M., Bocheńska W., Dziubaczka W., Bodziony A., *Prawne aspekty walki z dezinformacją i fake newsami w przestrzeni internetowej*, „Rocznik Administracji Publicznej” 2025, nr 11(1), s. 9-17.
11. *The 2022 Code of Practice on Disinformation*, European Commission, 2022r., <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation>.
12. *Digital Service Act*, 2022r., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065>.
13. *Wojna informacyjna 2022-2023. Przebieg i wnioski*, Raport NASK, <https://archiwum.nask.pl/pl/raporty/raporty/5204,Raport-quotWojna-informacyjna-20222023-Przebieg-i-wnioskiquot.html>.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Stasiuk-Krajewska K., Wenzel M. (red.), *Dezinformacja w czasach kryzysu*, Wydaw. Adam Marszałek, Toruń 2024.
2. Albrecht I. i in., *Europa wobec dezinformacji – budowa odporności systemowej w wybranych krajach*, Instytut Kościuszki, Kraków 2021.
3. *Dezinformacja: 10 kroków, by chronić siebie i innych*, <https://www.europarl.europa.eu/topics/pl/article/20250603STO28720/dezinformacja-10-krokow-by-chronic-siebie-i-innych>.
4. *Chroń się przed dezinformacją*, <https://www.nask.pl/dezinfo>.
5. *Dezinformacja - czym jest i jak ją zweryfikować*, https://cyberprofilaktyka.pl/blog/dezinformacja---czym-jest-i-jak-ja-zweryfikowac_i23.html.
6. Pratkanis, E. Aronson, *Wiek propagandy*, PWN, Warszawa 2004.
7. *Jak walczymy z dezinformacją*, <https://www.gov.pl/web/cyfrizacja/jak-walczymy-z-dezinformacja>.
8. *EUvsDisinfo*, <https://euvsdisinfo.eu/>.
9. Wspólny Komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: *Plandziałania na rzecz zwalczania dezinformacji*, 5.12.2018r., <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/PL/ALL/?uri=CELEX:52018JC0036>.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10

bez kontaktu z prowadzącymi	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	15
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	15
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	30
Ogółem bilans czasu pracy		125
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5